

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ГОНТАРУК ЯРОСЛАВ ВІКТОРОВИЧ

УДК: 005.591.4:664(043.3)

**РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ АПК В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового
ступеня кандидата економічних наук

Вінниця – 2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Вінницькому національному аграрному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор,
академік НААН України
Калетнік Григорій Миколайович,
Вінницький національний аграрний університет,
завідувач кафедри адміністративного менеджменту
та альтернативних джерел енергії

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Свиноус Іван Вікторович,
Білоцерківський національний аграрний
університет,
завідувач кафедри обліку і оподаткування

кандидат економічних наук, доцент
Головчук Юлія Олександрівна,
Вінницький торговельно-економічний інститут
КНТЕУ,
доцент кафедри маркетингу та реклами

Захист відбудеться «05» квітня 2021 року о 10⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 05.854.03 Вінницького національного аграрного університету МОН України за адресою: 21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, ауд. 2602

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Вінницького національного аграрного університету за адресою: 21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3.

Автореферат розісланий «04» березня 2021 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Т.М. Корпанюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Продовольча та фінансова безпека України, необхідність реального підвищення ефективності переробних підприємств АПК у значній мірі залежать від ефективних заходів проведення реструктуризації підприємств даного сектору економіки. В той же час підприємства переробних галузей АПК на сьогодні є однією з найменш конкурентоспроможних галузей національної економіки та їх функціонування значною мірою залежить від розробки заходів з проведення реструктуризації. Дана необхідність продиктована глобалізацією соціально-економічних процесів в державі та наслідками загальноекономічної кризи, проблемами з формування доданої вартості в агропромисловому секторі, недосконалістю діючої фінансово-кредитної системи, реальним спадом доходів населення. Досягнення високої частки доданої вартості агропродовольчої продукції є стратегічним орієнтиром формування системи продовольчої безпеки країни, розвитку агропромислового сектору вітчизняної економіки та агробізнесу, покращення соціально-економічних умов та якості життя населення.

Слід зазначити, що питанням необхідності та проведення реструктуризації підприємств аграрного сектору економіки присвячені праці ряду зарубіжних вчених таких як: Дж. Гелбрейт, П. Друкер, Т. Кунн, Г. Кунц, Дж. Кейнс, М. Портер, Й. Шумпетер. Ця ж тематика, але з агропромисловою спрямованістю, присутня в працях вітчизняних вчених: В.Г. Андрійчука, В.М. Гейця, Г.М. Калетніка, І.В. Гончарук, І.В. Свиноуса, А.Г. Мазура, Ю.О. Головчук, П.Т. Саблука, О.Г. Шпикуляка та багатьох інших. Тим не менш, науково-теоретичні та методологічні аспекти формування дієвого механізму проведення реструктуризації підприємств переробних галузей АПК є ще недостатньо дослідженими і потребують поглибленого опрацювання.

Важливість і необхідність підвищення ефективності діяльності підприємств переробних галузей АПК в умовах глобалізації за умов недосконалого ринкового середовища зумовлюють актуальність теми, логіку побудови та зміст дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до наукових досліджень ініціативної науково-дослідної роботи Вінницького національного аграрного університету «Дослідження розвитку трансформаційних процесів в аграрній економіці макрорегіону «Поділля» (номер державної реєстрації 0115U001345 12.2015-12.2017 рр.) та «Розробка науково-методичних засад оцінки ефективного управління і розвитку підприємств АПК в глобально-трансформаційних умовах» (номер державної реєстрації 0118U100511, 12.2018-12.2021 рр.) в межах яких автором розроблено науково-методичні підходи та пропозиції щодо розробки механізму здійснення реструктуризації підприємств переробних галузей АПК в умовах глобалізації.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка теоретико-методологічних підходів і практичних рекомендацій щодо формування механізму управління процесами реструктуризації підприємств переробних галузей АПК в умовах глобалізації та розробка практичних рекомендацій з удосконалення діяльності

підприємств переробної промисловості АПК.

Для досягнення мети в дисертації поставлені такі головні завдання:

- узагальнити теоретичні розробки щодо понятійного змісту реструктуризації підприємств аграрного сектору економіки та охарактеризувати передумови розвитку сучасного аграрного виробництва;
- удосконалити методику дослідження структурних змін в галузях АПК;
- узагальнити методологічні підходи щодо оцінки реструктуризації переробних підприємств АПК;
- дослідити стан та тенденції розвитку підприємств переробних галузей АПК Вінницької області;
- здійснити оцінку диференціації розвитку галузей переробної промисловості АПК;
- здійснити оцінку підприємств переробної промисловості АПК Вінницької області в умовах мінливості внутрішнього та зовнішнього середовища;
- сформулювати інноваційні напрямки розвитку переробних підприємств АПК на перспективу;
- обґрунтувати необхідність вдосконалення механізмів реструктуризації з використанням інструментів страхування фінансових ризиків;
- розробити Стратегію розвитку переробної промисловості АПК Вінницької області в умовах глобальних економічних змін на перспективу, як доповнення Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року.

Об'єктом дослідження є процеси реструктуризації підприємств переробних галузей АПК в умовах глобалізації.

Предметом дослідження виступають теоретико-методичні та практичні аспекти реструктуризації переробних підприємств АПК.

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів: *економічного аналізу* – при визначенні ефективності функціонування переробних підприємств галузей АПК; *аналізу та синтезу* – при поєднанні складових економічних явищ в єдиному процесі; *графічний* – при наочному відображенні окремих показників розвитку переробних підприємств АПК у Вінницькій області; *групування* – при встановленні залежності ефективності господарювання підприємств від здійснення заходів реструктуризації; *дедуктивний* – при теоретичному осмисленні проблеми та уточненні окремих понять; *індуктивний* – при зборі, систематизації та обробці інформації; *співставлення* – при порівнянні розвитку різних переробних підприємств АПК; *монографічний* – для детального вивчення стану розвитку підприємств переробної промисловості; *математичного моделювання* – для розробки моделі конкурентних переваг переробних підприємств галузей АПК; *порівняння* – для зіставлення фактичних даних за окремі періоди та роки.

Інформаційну базу дослідження становили матеріали Державного комітету статистики України, Департаменту агропромислового розвитку екології та природних ресурсів Вінницької облдержадміністрації, публікації з досліджуваної тематики, аналітичні матеріали аграрних формувань різних форм власності, наукові розробки

зарубіжних та вітчизняних вчених з визначеної тематики.

Наукова новизна одержаних результатів. Найбільш суттєвими науковими результатами дисертаційного дослідження, які відзначаються новизною, є наступні:

вперше:

- розроблено механізм реструктуризації переробних підприємств АПК з використанням страхування фінансових ризиків в умовах регулювання даного процесу Секретаріатом фінансової реструктуризації, що передбачає страхування ризиків як підприємств, що підпадають під реструктуризацію, так і кредиторів, що дасть можливість мінімізувати фінансові ризики та застосувати даний механізм без залучення Секретаріату;

удосконалено:

- підходи до стратегічного планування розвитку переробних підприємств АПК на інноваційно-інвестиційній основі, що включають в себе створення допоміжних виробництв з метою покращення фінансових показників діяльності підприємств переробної сфери АПК та підвищення енергетичної безпеки держави за допомогою створення малих переробних підприємств, енергокооперативів та розробки механізмів формування конкурентних переваг;

- Стратегію збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року, яку доповнено стратегією розвитку переробної сфери АПК. Обґрунтовано напрямки розвитку кооперування переробних підприємств з метою збільшення доходів сільського населення, розроблено напрями реструктуризації спиртових та цукрових заводів, що передбачає модернізацію виробничих та управлінських процесів, створення виробництв інноваційної для них продукції – біогазу та біоетанолу.

набули подальшого розвитку:

- інтерпретація категорії «переробні підприємства АПК», що на відміну від існуючих включає в себе підприємства, які займаються виробництвом біогазу, електроенергії з відходів сільського господарства та переробної промисловості АПК, оскільки виробництво здійснюється на сировинній базі агропромислового сектору; інтерпретація категорії «диференціація розвитку галузей», як процесу розвитку підприємств за показниками ефективності використання активів, власного капіталу, трудових ресурсів, ефективності виробництва та можливості створення нових галузей;

- напрями здійснення реформ в державному секторі переробної промисловості АПК через здійснення заходів з реструктуризації на спиртових заводах Вінницької області;

- методичні підходи до оцінки ефективності реструктуризації, що включатимуть окрему оцінку стосовно ступеня впливу при виробничій реструктуризації з метою створення допоміжних виробництв орієнтованих на виробництво альтернативних джерел енергії з врахуванням ступеня зменшення витрат на основне виробництво та зменшення енергетичної залежності галузі;

- метод оцінки ефективності реструктуризації підприємств при створенні допоміжних виробництв, суть якого полягає у врахуванні зростання чистого прибутку не лише від нового виду діяльності, але й економічного ефекту для основного

виробництва;

– інтерпретація категорії «структурна політика в сфері АПК», як комплекс державних заходів, який має сприяти формуванню та підтримці найбільш прогресивних та ефективних співвідношень та пропорцій в даній галузі, і в повній мірі забезпечувати її цілісність, ефективність та стійкість;

– методи дослідження ефективності господарської діяльності підприємств АПК на основі математичного моделювання, що передбачає визначення впливу кожного окремого фактору на загальну результативність підприємств.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані наукові здобутки стосовно механізмів і напрямів комплексної реструктуризації переробних підприємств АПК можуть слугувати науково-методологічним підґрунтям для вирішення практичних завдань оптимізації переробної сфери АПК у відповідності до вимог ринкової економіки в умовах глобалізації суспільних процесів.

Окремі наукові розробки автора стосовно реструктуризації підприємств використані Департаментом агропромислового розвитку екології та природних ресурсів Вінницької ОДА в частині практичного обґрунтування здійснення реструктуризації на переробних підприємствах АПК (довідка № 01-01-29/807 від 20.04.2016 р.); ПрАТ «СК «Провідна» при вдосконаленні механізмів страхування фінансових ризиків переробних підприємств (довідка № 0201/10-88 від 25.11.2015 р.); у Вінницькому національному аграрному університеті при викладанні дисциплін «Методологія та організація наукових досліджень», «Менеджмент організацій», «Управління інноваціями» та «Стратегічне управління» (довідка № 12-48-1197 від 31.05.2016 р.); в практичній діяльності ТОВ «Літинський молочний завод» при формуванні конкурентних переваг молочної продукції (довідка № 1927 від 16.12.2019 р.) та Іллінецькою міською радою при розробці перспективного плану розвитку енергетичних кооперативів з метою підвищення енергетичної та екологічної безпеки сільських територіальних громад, орієнтований на створення малих переробних підприємств АПК з переробки сільськогосподарської продукції на біодизель та шрот з подальшим використанням учасниками кооперативів у виробничих потребах населення Іллінецької ОТГ (довідка № 72 від 20.11.2020 р.).

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів дисертації. Дисертаційна робота є самостійно виконаним дослідженням, результати якого сприяють розв'язанню науково-практичного завдання щодо ефективної реструктуризації підприємств переробних галузей АПК. Наукові результати дисертаційного дослідження належать особисто автору і є його внеском у розвиток економічної науки.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати проведених досліджень були апробовані на 8-ми міжнародних та республіканських науково-практичних конференціях, зокрема: «Всеукраїнській науковій конференції молодих учених» (м. Умань, 2012 р.), «Проблеми та перспективи розвитку національних економік в сучасних умовах» (м. Тернопіль, 2013 р.), «Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового виробництва» (м. Вінниця, 2011 р.), «Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового виробництва» (м. Вінниця, 2015 р.), «International Scientific-Practical Conference Modern

Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization: Conference Proceedings» (м. Клайпед, 2016 р.), «Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового виробництва» (м. Вінниця, 2017 р.), «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та права» (м. Полтава, 2018 р.), «Розвиток академічного підприємництва в закладах вищої освіти та наукових установах України» (м. Київ, 2019 р.).

Публікації. Основні положення й висновки дисертаційного дослідження опубліковані в 32 наукових працях загальним об'ємом 14,73 друк.арк., з них 1 стаття – у науковому виданні, яке індексується у міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science, 15 – у наукових фахових виданнях, 7 статей – у закордонних виданнях, 8 – у матеріалах наукових конференцій та 1 – у монографії.

Структура і обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 216 стор., у тому числі 53 таблиці, 24 рисунки, 15 додатків на 27 сторінках, список використаних джерел налічує 149 найменувань на 17 стор.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У першому розділі «**Теоретико-методичні засади структурної перебудови аграрної економіки**» розкрито науково-теоретичні засади реструктуризації підприємств АПК, визначено понятійний зміст та категорійний апарат, досліджені наукові підходи до визначення сутності цього економічного явища.

За результатами аналізу підходів до визначення категорії «реструктуризація» можна дійти висновку, що даний процес пов'язаний із комплексом змін в усіх сферах діяльності підприємства, спрямований на його пристосування до умов зовнішнього середовища.

Визначено, що важливими характеристиками сутності категорії «реструктуризація підприємства» в сучасних економічних умовах є наступні:

- реструктуризація є одним з ключових напрямів діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, цільовим орієнтиром якого є забезпечення ведення успішного бізнесу;
- реструктуризація передбачає системний характер її проведення та має бути спрямована на адаптацію до глобалізованого зовнішнього середовища.

В сучасних умовах господарювання проведення заходів реструктуризації в агропромисловому секторі є нагальною умовою для підвищення ефективності управління підприємствами усіх галузей агропромислового виробництва в комплексі. Застосування широкого кола заходів з реформування управлінської, фінансової, виробничої та інших сфер діяльності підприємств агропромислового спрямування повинно опиратися на науково-методичну основу.

Визначено, що сучасна структурна політика в сфері АПК повинна розглядатись, як комплекс державних заходів, котрий має сприяти формуванню та підтримці найбільш прогресивних та ефективних співвідношень та пропорцій в даній галузі, і в повній мірі забезпечувати її цілісність, ефективність та стійкість. Повнота наповнення програм структурного регулювання розвитку буде залежати від реального стану підприємств АПК.

Методологія здійснення структурних змін в аграрному секторі держави має бути адаптована до можливих ситуацій в регулюванні окремих галузей АПК адже можливі наступні ситуації:

– якщо галузь має порівняно стійкий характер функціонування при незначних відхиленнях від оптимальних пропорцій, то програма структурних перетворень повинна бути націлена на збереження організаційного устрою, збалансованості та цілісності досліджуваного типу розвитку галузі;

– у разі наявності структурних деформацій регульовані трансформації повинні бути пов'язані з переглядом та коректуванням структурних пропорцій, створенням програми, адаптованої для побудови ефективної концепції розвитку підприємств галузі;

– якщо певна галузь знаходиться в кризовому стані, то мета структурної політики повинна полягати в радикальній трансформації, котра має бути спрямована на подолання кризових явищ та відновлення оптимальних пропорцій, співвідношень в межах АПК регіону.

Визначено, що вибір варіанта реструктуризації підприємства повинен полягати у визначенні одного напрямку, який повністю відповідатиме вимогам і пріоритетам розвитку підприємства, високій технологічності виробництва та конкурентоспроможності продукції (рис. 1).

Рис. 1. Організаційні форми здійснення реструктуризації суб'єкта господарювання

Джерело: розробка автора

Для оцінки наслідків реструктуризації доцільно застосовувати широке коло показників, які дадуть змогу кількісно оцінити діяльність підприємства за допомогою фінансового індикатора, провівши рейтингову оцінку (конкурентоспроможність підприємства), оцінку можливості подолання загрози банкрутства в короткостроковому періоді, пов'язаного з проведеною реструктуризацією; дослідити чисту поточну вартість від ефекту реструктуризації, а також при диверсифікації виробництва визначити коефіцієнт технологічної цінності. Комплекс даних показників дасть змогу повній мірі оцінити доцільність проведення реструктуризації.

Обґрунтовано, що при проведенні реструктуризації підприємств переробної сфери АПК, яка направлена на зменшення енергетичної залежності підприємств,

доцільно враховувати загальноекономічний ефект для основного виробництва. Проблемами формування доданої вартості в агропромисловому секторі економіки України є відсутність дієвих механізмів створення ланцюгів економічних відносин між учасниками руху агропродовольчої продукції від виробника до кінцевого споживача, нерозвиненість організаційного забезпечення процесу створення доданої вартості, відсутність знань з формування «ланцюгів відносин» та відсутність методик оцінки економічної доданої вартості.

Запропоновано формулу ЕДВ (економічної доданої вартості), що дає можливість оцінити в повній мірі ефективність реструктуризації за рахунок врахування додаткового прибутку від основного виробництва.

У другому розділі «**Структурно-динамічна характеристика розвитку переробних підприємств АПК Вінницької області**» досліджено період системних трансформацій в економіці Вінницької області в цілому й окремо у агропромисловому секторі. Зокрема, досліджено процес формування певних диспропорцій у розвитку переробної промисловості АПК.

Проведено аналіз рентабельності діяльності та визначено її найвищий рівень на великих підприємствах переробної промисловості АПК області (табл. 1).

Таблиця 1

Рентабельність діяльності підприємств переробної промисловості АПК з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства, %

Роки	великі підприємства	середні підприємства	малі підприємства	з них мікропідприємства
2015	-2,1	2,5	-15,6	-13,6
2016	0,7	–	-4,6	-11,2
2017	8,4	0,8	2,3	-0,6
2018	3,6	2,5	0,3	-2,1
2019	5,5	3,3	-2,9	-4,4
Відхилення, +/-	7,6	0,8	12,7	9,2

Джерело: укладено автором за даними Головного управління статистики у Вінницькій області

Досліджено спад в цукровій галузі та зростання виробництва рослинних олій зосередженого на ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат». Визначені кризові явища в спиртовій промисловості області. Окреслені перспективи приватизації спиртових заводів та їх виробничої реструктуризації відповідно до «Програми реформування та розвитку спиртової галузі на 2020-2023 роки» затвердженою КМУ від 12 серпня 2020 р. № 699.

Проведено диференціацію галузей переробної промисловості АПК. Визначено низький рівень конкурентоспроможності малих форм господарювання в даному секторі економіки, а також низьку забезпеченість кредитними ресурсами та високу частку збиткових підприємств. В основному переробна промисловість АПК Вінницької області випускає молочну продукцію, рослинні олії (ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»), спирт та кондитерські вироби.

Проведено аналіз потужності спиртової галузі Вінницької області (табл. 2).

Досліджено потужності спиртових заводів області та перспективи створення на

їх базі допоміжних виробництв для виробництва біогазу з барди. Проаналізовано обсяги виробництва основної продукції переробної промисловості АПК Вінницької області, основну частину якої становить виробництво олії, спирту, цукру та молочних продуктів.

Таблиця 2

Потужності спиртової галузі Вінницької області в 2019 році

Підприємство	Добова потужність (тис. дал.)	Вид сировини (тис. дал.)	Можливо виробити (за рік) (тис. дал.)	Фактично вироблено (тис. дал.)	% завантаженості виробництва
МПД «Барський спиртовий комбінат»	3,7	Меляса	1350,5	-	-
МПД «Бершадський спиртзавод»	1,8	Зерно	657	502,3	76,45%
МПД «Мартинівський спиртзавод»	2,3	Зерно	839,5	240,1	28,60%
МПД «Немирівський спиртзавод»	2,3	Зерно	839,5	1542,3	183,72%
МПД «Овечачський спиртзавод»	1,3	Зерно	474,5	286,3	60,34%
МПД «Бджільнянський спиртзавод»	1,3	Зерно	474,5	-	-
МПД «Гростянецький спиртзавод»	4,5	Меляса	1642,5	-	-
МПД «Уладівський спиртзавод»	2,3	Меляса	839,5	-	-
МПД «Чечельницький спиртзавод»	1,5	Зерно	547,5	-	-
МПД «Юрківецький спиртзавод»	1,6	Меляса	584	-	-
Всього	66,2	X	9052	3195,5	35,3%

Джерело: розраховано за даними Департаменту агропромислового розвитку екології та природних ресурсів Вінницької ОДА

З метою формування сировинної бази молокопереробних підприємств необхідно запровадити державну та регіональну програми підтримки високотоварних ОСГ – виробників молока (які мають 3 і більше корів).

Визначено інтерпретацію поняття «переробні підприємства АПК» на відміну від існуючих має включати в себе підприємства, які займаються виробництвом біогазу, електроенергії з відходів сільського господарства та переробної промисловості АПК.

Запропоновано трактування поняття «диференціації розвитку галузей», як процесу розвитку підприємств за показниками ефективності використання активів, власного капіталу, трудових ресурсів, ефективності виробництва та можливості створення нових галузей.

Проведено аналіз впливу основних показників діяльності на формування прибутку провідних переробних підприємств області (ТОВ «Літинський молочний завод» та ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»). На першому підприємстві основним фактором, що позитивно впливає на формування прибутку є зростання адміністративних витрат, ріст яких спрямовується на вдосконалення управління, в тому числі дочірнім підприємством ПОСП «Нападівське», яке забезпечує значну частину потреб молочного заводу у високоякісній сировині. Збитковість операційної діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» пов'язана із значним вкладенням коштів у модернізацію та реструктуризацію виробництва. Так, на даний

час на підприємстві реалізується проєкт, суть якого полягає у створенні допоміжного виробництва з переробки лушпиння соняшнику.

У третьому розділі «**Напрямки реструктуризації переробних підприємств АПК Вінницької області в умовах глобалізації**» пропонується узагальнений зміст стратегії реструктуризації аграрних підприємств, окремі його складові, організаційне моделювання нових форм господарювання в системі АПК на регіональному рівні та технологія стратегічного управління процесами реструктуризації АПК на перспективу.

Запропоновано створення на базі науково-виробничих потужностей ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум» науково-виробничої лабораторії по наданню послуг з переробки олійних культур. Найвну лабораторію доцільно модернізувати, включивши у виробничий цикл обладнання для переробки насіння олійних культур на олію та шрот. Розроблений та обрахований ланцюг переробки сої на шрот та біодизель представлено на рис. 2.

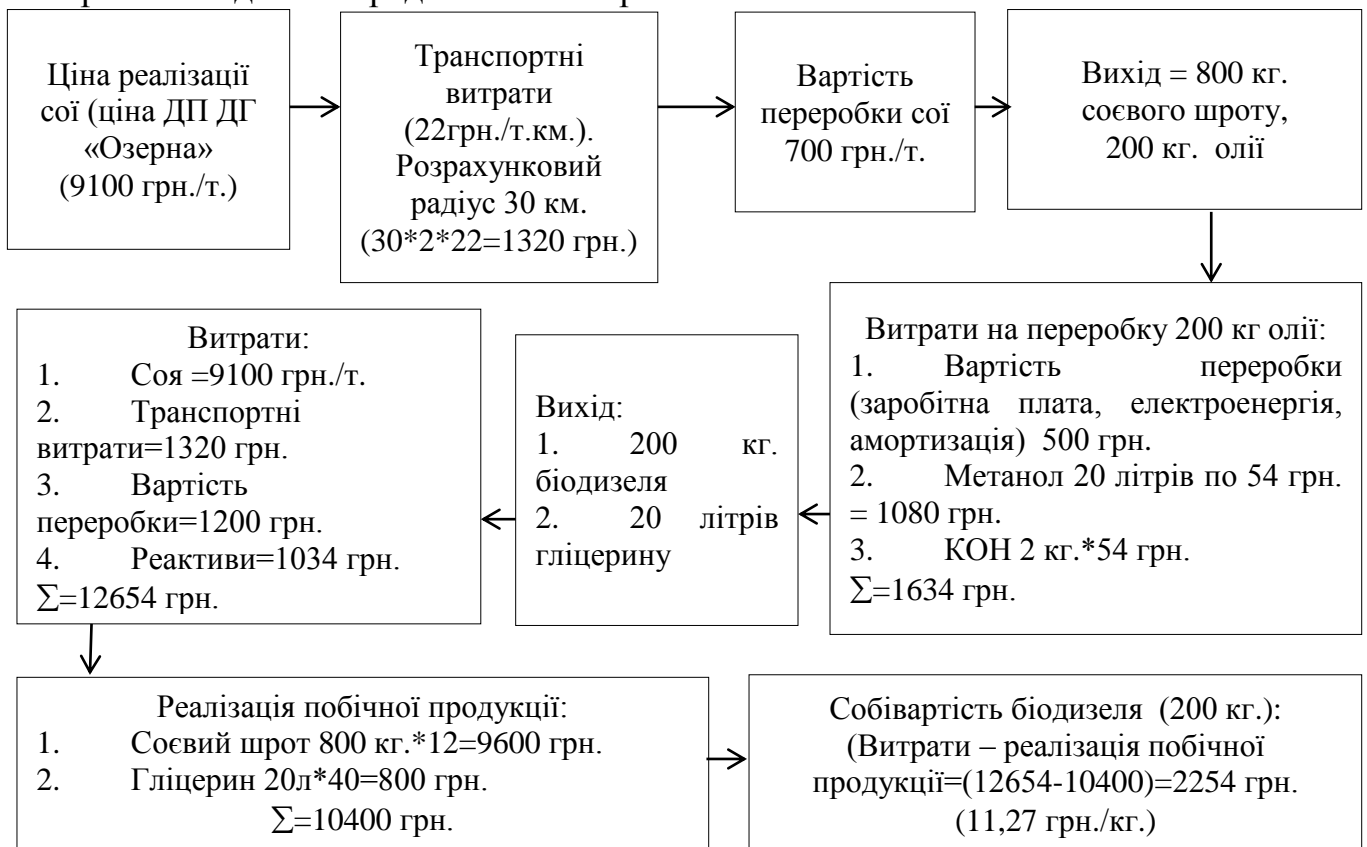

Рис. 2. Алгоритм функціонування малого переробного підприємства з переробки олійних культур

Джерело: власні дослідження

Запропоновано створення прототипу переробного підприємства, яке на перших етапах буде проводити переробку сої для потреб підприємств, які входять в ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум».

Сформовано модель конкурентних переваг ТОВ «Літинський молочний завод» (рис. 3).

Рис. 3. Модель формування конкурентних переваг ТОВ «Літинський молочний завод»

Джерело: власна розробка

Відповідно до діючого законодавства процес фінансової реструктуризації можна провести за погодженням з кредиторами у випадку коли діяльність підприємства визнана перспективною. Для проведення даної процедури потрібно розробити план, який в більшості випадків буде передбачати і виробничу реструктуризацію, що передбачає залучення ресурсів і доцільним було б застосувати їх страхування (рис. 4).

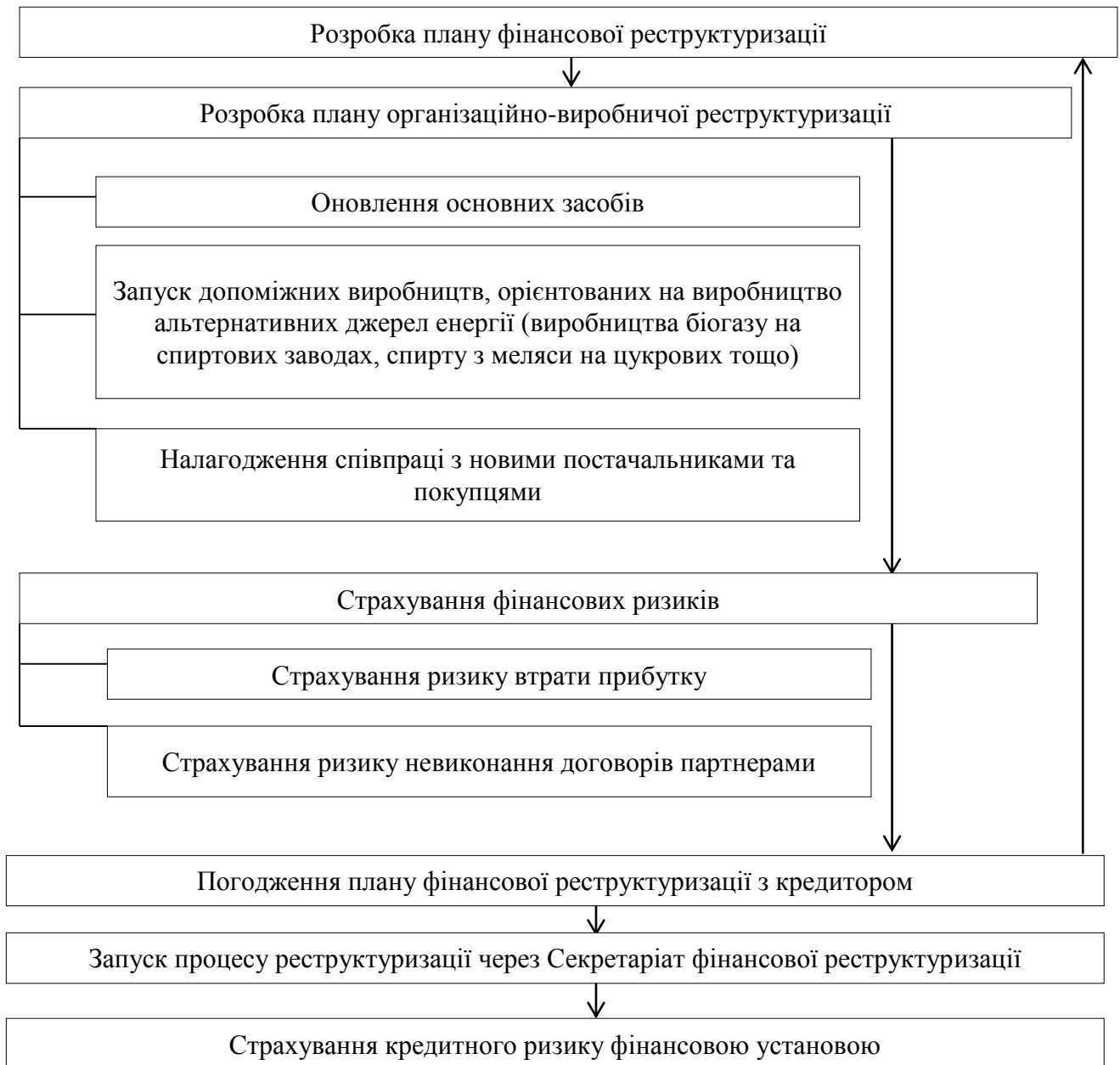

Рис. 4. Механізм фінансової реструктуризації із застосуванням страхування фінансових ризиків

Джерело: власна розробка

Ефективний процес фінансової реструктуризації повинен передбачати створення фінансового плану з одночасною розробкою плану по організаційній реструктуризації, в якому передбачається розподіл коштів за напрямками передбаченими в бізнес-плані. Особливу увагу під час реструктуризації переробних підприємств АПК слід звернути на запуск допоміжних виробництв, орієнтованих на виробництво альтернативних джерел енергії з побічної продукції. Слід звернути увагу на підписання нових контрактів з постачальниками та покупцями на більш вигідних умовах, що може бути ризиковим, тому доцільно застосовувати страхування даних контрактів. Також будь-який бізнес-план не застрахований від непередбачуваних ризиків, які можуть спричинити втрату прибутку. Дані ризики доцільно страхувати від моменту початку процедури фінансової реструктуризації,

тобто перед представленням плану з реструктуризації кредитор, доцільно заключити договори з страхування фінансових ризиків, але термін початку їх дії визначити в договорі страхування від дати затвердження реструктуризації в Секретаріаті з фінансової реструктуризації. Розроблений план реструктуризації з інформацією про страхування можливих ризиків пропонується керівництву кредитної установи. У випадку його погодження необхідні документи подаються до Секретаріату фінансової реструктуризації. При необхідності доопрацювання плану реструктуризації з точки зору кредитора, він може бути повернений підприємству на доопрацювання і після повторного складання затверджується обома сторонами. З моменту початку процедури фінансової реструктуризації вступають в дію страхові угоди по фінансовим ризикам підприємства. Кредитор після початку даної процедури також може застрахувати свої кредитні ризики. Ставки страхування за фінансовими ризиками залежно від виду (для прикладу в Вінницькій Філії ПрАТ «СК «ПРОВІДНА») коливаються від 0,3-0,5 % від суми страхування.

Також слід зазначити, що страхування фінансових ризиків надасть можливість удосконалити механізми управління фінансовими ризиками через систему їх страхування. Проведення даної процедури дасть можливість мінімізувати можливі ризики при проведенні господарської діяльності.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні представлено теоретико-методичні узагальнення та нове вирішення наукового завдання щодо розвитку процесів реструктуризації на переробних підприємствах АПК в умовах глобалізації.

1. Визначено, що сучасна структурна політика в сфері АПК повинна розглядатись як комплекс державних заходів, котрий має сприяти формуванню та підтримці найбільш прогресивних та ефективних співвідношень і пропорцій в даній галузі, і в повній мірі забезпечувати її цілісність, ефективність та стійкість. Повнота наповнення програм структурного регулювання розвитку буде залежати від реального стану підприємств АПК.

2. Методологія здійснення структурних змін в аграрному секторі держави має бути адаптована до можливих ситуацій в регулюванні окремих галузей АПК, адже можливі наступні ситуації:

– якщо галузь має порівняно стійкий характер функціонування при незначних відхиленнях від оптимальних пропорцій, то програма структурних перетворень повинна бути націлена на збереження організаційного устрою, збалансованості та цілісності досліджуваного типу розвитку галузі;

– у разі присутності структурних деформацій регульовані трансформації повинні бути пов'язані з переглядом та коректуванням структурних пропорцій, створенням програми, адаптованої для побудови ефективної концепції розвитку підприємств галузі;

– якщо певна галузь знаходиться в кризовому стані, то мета структурної політики повинна полягати в радикальній трансформації, котра має бути спрямована на подолання кризових явищ та відновлення оптимальних пропорцій, співвідношень в межах АПК області.

3. Оцінюючи ефективність діяльності реструктуризованого підприємства, зокрема ступінь досягнення ним поставленої мети – адаптації до нових умов функціонування, відновлення платоспроможності чи підвищення вартості бізнесу, необхідно, насамперед, вчасно діагностувати розвиток негативних тенденцій, адже превентивна та перманентна оцінка фінансового стану знівелює загрозу виникнення кризових явищ в майбутньому, тим більше, що фінансові зміни відбуваються дуже швидко, а реакція на них, зазвичай, є запізнілою. При проведенні реструктуризації на підприємствах переробної сфери АПК, вона має бути направлена на зменшення енергетичної залежності підприємства та враховано загальноекономічний ефект для основного виробництва. Наприклад, при створенні на спиртовому заводі допоміжного виробництва спрямованого на виробництво кормових добавок, доцільно враховувати ефект не лише для новоствореного виду продукції, а й на зменшення витрат на основне виробництво, що в свою чергу, вплине на загальну ефективність підприємства.

4. Проведений аналіз розвитку переробної промисловості АПК Вінницької області дав змогу визначити кризові явища у спиртовій промисловості області (в 2019 році функціонувало лише 4 з 10 спиртових заводів). Визначено перспективи приватизації спиртових заводів та їх виробничої реструктуризації відповідно до «Програми реформування та розвитку спиртової галузі на 2020-2023 роки», затвердженою КМУ від 12 серпня 2020 р. № 699. На 4 спиртових заводах області планується модернізація виробництва шляхом оновлення основних засобів та створення нових видів виробництва – випуску концентрату сухої зернової барди. Завдяки планам по приватизації спиртзаводів спрогнозовано зростання валового регіонального продукту. Виробнича реструктуризація спиртових заводів дасть можливість забезпечити зростання валової доданої вартості за рахунок розширення асортименту продукції та заходам з модернізації.

5. Проведений аналіз визначив диференціацію галузей переробної промисловості АПК. Присутній низький рівень конкурентоспроможності малих форм господарювання в даному секторі економіки. Низька забезпеченість кредитними ресурсами та висока частка збиткових підприємств. Здійснено аналіз формування власного капіталу підприємств та визначено основну його концентрацію у 6 найбільших підприємствах галузі. Визначено спад кредитування мікропідприємств галузі та малих організаційно-правових формувань. Досліджено потужності спиртових заводів області та перспективи створення на їх базі допоміжних виробництв для виробництва біогазу з барди. Проаналізовано обсяги виробництва основної продукції переробної промисловості АПК Вінницької області, основну частину якої становить виробництво олії, спирту, цукру та молочних продуктів. Збільшення обсягів державної підтримки ОСГ та ФГ молочного напрямку з метою забезпечення молокопереробних підприємств більш якісною сировиною, сприятиме розвитку молокопереробних підприємств. Основні напрями формування ефективної системи підтримки переробного виробництва АПК були зосереджені на створенні дієвих важелів податкового, фінансово-бюджетного, кредитного та інших видів впливу на суб'єктів господарської діяльності в системі АПК.

6. Математичний аналіз впливу на формування прибутків провідних

переробних підприємств АПК області (ТОВ «Літинський молочний завод» та ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат») дав змогу визначити вплив основних факторів на діяльність організацій. На першому підприємстві основним фактором, що позитивно впливає на формування прибутку, є зростання адміністративних витрат, ріст яких спрямовується на вдосконалення управління та просування продукції, в тому числі дочірнім підприємством ПОСП «Нападівське», яке забезпечує значну частину потреб молочного заводу в високоякісній сировині. Збитковість операційної діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» пов'язана із значним вкладенням коштів у модернізацію та реструктуризацію виробництва.

7. Запропоновано напрями інноваційного розвитку переробних підприємств АПК, що передбачають:

- розвиток академічного підприємництва на базі ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум», спрямованого на проведення комплексної реструктуризації переробних підприємств АПК;

- розроблення алгоритму діяльності прототипу переробного підприємства кооперативного типу з виробництва біодизеля для виробничих потреб сільського господарства;

- обґрунтовано необхідність розвитку переробних кооперативів;

- розроблено стратегічні напрямки розвитку молокопереробної промисловості з орієнтацією на створення власних дочірніх підприємств в галузі тваринництва, сформовано модель формування конкурентних переваг ТОВ «Літинський молочний завод»;

- обґрунтовано необхідність переорієнтації спиртових заводів на виробництво біоетанолу, а олійножирової промисловості на виробництво біодизеля;

- розроблено модель управління інноваціями в переробній промисловості АПК.

8. Проведено аналіз нормативно-правової бази в сфері реструктуризації аграрних формувань. Обґрунтовано необхідність функціонування Секретаріату реструктуризації, що дає можливість для проведення санаційних заходів в збиткових підприємствах, в тому числі переробної сфери АПК. Запропоновано вдосконалення механізму реструктуризації через включення в його процедуру страхування фінансових ризиків, розроблено відповідний механізм, який включає в себе страхування ризиків як підприємства, так і кредитора. Обґрунтовано можливість проведення даної процедури через страхові компанії. Запропоновано механізм страхування фінансових ризиків при проведенні реструктуризації підприємства.

9. Розроблено стратегію розвитку переробної промисловості АПК Вінницького регіону, що є доповненням до Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року. Обґрунтовано напрямки розвитку переробної кооперації з метою збільшення доходів сільського населення. Розроблено напрямки реструктуризації спиртових та цукрових заводів, що передбачає модернізацію виробничих та управлінських процесів та створення виробництв інноваційної для них продукції – біогазу та біоетанолу. Визначено механізм Стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств переробної промисловості АПК Вінницької області.

,СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Монографія:

1. Гонтарук Я.В. Стратегічні напрямки реструктуризації переробних підприємств галузей АПК. *Трансформація економічного розвитку систем АПК регіону в ринкових умовах господарювання*. Колективна монографія. Під заг. ред. Мазура А.Г. Вінниця, ТОВ «Меркьюрі-Поділля». 2014. С. 359-365. (23,5 друк.арк. – особистий внесок – визначено стратегічні напрямки реструктуризації переробних підприємств АПК – 0,5 друк.арк.).

Статті у наукових фахових виданнях України:

2. Гонтарук Я.В. Стан та тенденції розвитку переробної промисловості Вінницького регіону. *Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія: Економічні науки*. 2011. № 4 (55) Т. 2. С. 156-162. (0,5 друк.арк.).

3. Гонтарук Я.В. Структурно-динамічна характеристика іноземного інвестування переробної промисловості Вінницької області в умовах глобалізації. *Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія: Економічні науки*. 2012. Випуск 3 (69). Том 2. С. 35-39. (0,5 друк.арк.).

4. Мазур А.Г., Гонтарук Я.В. Економічна ефективність виробництва біогазу з відходів підприємств спиртової галузі Вінницького регіону. *Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія: Економічні науки*. 2012. 1(56). Т 1. С. 7-12. (1,0 друк.арк. – особистий внесок – обґрунтовувано доцільності створення біогазових метатанкерів на спиртових заводах регіону – 0,5 друк.арк.).

5. Мазур А.Г., Гонтарук Я.В. Структурний аналіз обсягів реалізації продукції харчової промисловості Вінницької області на глобалізованих агропродовольчих ринках. *Економіка та управління АПК: Збірник наукових праць Білоцерківського аграрного університету*. 2013. Вип. 10 (102). С. 171-174. (0,5 друк.арк. – особистий внесок – проведений аналіз розвитку харчової промисловості у Вінницькій області – 0,35 друк.арк.).

6. Мазур А.Г., Гонтарук Я.В. Ефективність діяльності підприємств харчової промисловості Вінницької області в умовах кризових явищ в економіці. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2014. № 9. Ч. 3. С. 106-110. (0,5 друк.арк. – особистий внесок – проведений аналіз діяльності підприємств харчової галузі регіону – 0,35 друк.арк.).

7. Гонтарук Я.В. Модель формування конкурентних переваг переробних підприємств галузей агропромислового комплексу. Електронне наукове фахове видання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 3. URL: <http://www.global-national.in.ua/archive/3-2015/52.pdf>. (0,5 друк.арк.).

8. Мазур А.Г., Гонтарук Я.В. Стратегічні напрямки розвитку переробних підприємств АПК Вінницької області в умовах глобалізації. *Вісник Одеського національного університету*. 2015. № 3. Том 20. С. 71-74. (0,4 друк.арк. – особистий внесок – розроблено стратегія розвитку переробних підприємств АПК – 0,25 друк.арк.).

9. Гонтарук Я.В. Стан та перспективи залучення інвестицій в підприємства переробних галузей АПК Вінницької області в умовах глобалізації. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. № 4 С. 120-125.

(0,25 друк.арк.).

10. Гонтарук Я.В. Перспективи розвитку страхування фінансових ризиків при проведенні реструктуризації переробних підприємств АПК. *Інфраструктура ринку*. 2017. № 14. С. 90-96. (1,0 друк.арк.).

11. Мазур А.Г., Мазур С.А., Гонтарук Я.В. Стан та тенденції розвитку зерновиробництва у Вінницькій області. *Економіка та управління АПК*. 2018. № 1 (139). С. 85-95. (0,8 друк.арк – особистий внесок – проведений аналіз розвитку зерновиробництва у Вінницькій області – 0,25 друк.арк.).

12. Гонтарук Я.В. Перспективні напрямки розвитку переробних підприємств АПК в умовах інтеграції в світовий економічний простір. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 9. С. 122-131. (0,4 друк.арк.).

13. Гонтарук Я.В. Перспективи розвитку енергозабезпечуючих кооперативів на селі. *Економіка АПК*. 2019. № 11. С. 105-114. (1,0 друк.арк.).

14. Фурман І.В., Гонтарук Я.В. Теоретичні основи формування стратегії розвитку аграрних підприємств зернового напрямку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 23. С. 80-87. (0,8 друк.арк. – особистий внесок – розроблено стратегії планування аграрних підприємств – 0,55 друк.арк.).

15. Гонтарук Я.В. Розвиток інноваційної діяльності на переробних підприємствах АПК. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2020. № 1. С. 199-215. (1,0 друк.арк.).

16. Калетнік Г.М. Гонтарук Я.В. Диференціація розвитку галузей переробної промисловості аграрного сектору Вінницької області. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2020. № 3. С. 7-23. (1,0 друк.арк. – особистий внесок – проведений аналіз напрямів диференціації розвитку галузей переробної промисловості АПК – 0,5 друк.арк.).

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав, включених до міжнародних наукометричних баз:

17. L. Pronko, A. Kucher, I. Furman. Y. Hontaruk. Formation of a State Support Program for Agricultural Producers in Ukraine Considering World Experience. *European Journal of Sustainable Development*. 2020. 9. 1. P. 364-379. (*Scopus/Web of Science*) (1,5 друк.арк. – особистий внесок – обґрунтовано доцільність створення кооперативів з виробництва біодизеля 0,5 друк.арк.).

18. Гонтарук Я.В. Факторний аналіз залежності розвитку переробних підприємств АПК області від здійснення заходів реструктуризації. *East European Scientific Journal Wschodnieeuropejskie Czasopismo Naukowe*. 2016. № 10 part 1. P. 26-30. (0,5 друк.арк.).

19. Мазур К.В., Гонтарук Я.В. Реструктуризація як інструмент перепроєктування бізнес-процесів в агропромисловому виробництві. *Slovak international scientific journal*. 2020. № 42. P. 30-37. (0,72 друк.арк. – особистий внесок – проведений аналіз напрямів реструктуризації підприємств галузей переробної промисловості АПК – 0,36 друк.арк.).

20. Мазур К.В., Гонтарук Я.В. Тенденції та умови ефективного функціонування сировинної бази підприємств АПК. *The scientific heritage*. 2020. №

49. Р. 5. Р. 29-39. (0,9 друк.арк. – особистий внесок – проведений аналіз сировинної бази підприємств переробної сфери АПК – 0,45 друк.арк.).

21. Мазур К.В., Гонтарук Я.В. Стратегічні напрямки розвитку переробних підприємств АПК на інвестиційно-інноваційній основі. *Slovak international scientific journal*. 2020. № 43. Р. 18-28. (1,0 друк.арк. – особистий внесок – розробка стратегічних напрямків розвитку переробних підприємств АПК – 0,5 друк.арк.).

22. Мазур К.В., Гонтарук Я.В. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності переробних підприємств АПК України в умовах інтеграції в ЄС. *East European Scientific Journal*. 2020. № 5 (57). part 1. Р. 4-10. (0,35 друк.арк.). (0,7 друк.арк. – особистий внесок – проведений аналіз стану зовнішньоекономічної діяльності підприємств АПК – 0,35 друк.арк.).

23. Гонтарук Я.В. Перспективи розвитку виробничого потенціалу підприємств агропромислового сектору на основі досвіду «Всеукраїнського наукового-навчального консорціуму». *Colloquium-journal*. 2020. № 20. Р. 16-24. (1,0 друк.арк.).

24. Kaletnik G., Hontaruk Y. Modeling of dependence of financial and economic results of processing enterprises of Vinnitsa region. *The scientific heritage*. 2020. № 56. Vol. 6. Р. 5-13. (1,0 друк.арк. – особистий внесок – проведено моделювання впливу факторів на ефективність діяльності переробних підприємств АПК – 0,8 друк.арк.).

Матеріали наукових конференцій:

25. Гонтарук Я.В. Аналіз обсягів реалізації продукції харчової промисловості Вінницької області на глобалізованих агропродовольчих ринках. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю *Проблеми та перспективи розвитку національних економік в сучасних умовах*. Тернопіль 9 квітня, 2013 р. С. 192-193. (0,1 друк.арк.).

26. Гонтарук Я.В. Реструктуризація підприємств АПК в умовах глобалізації. Матеріали всеукраїнської наукової конференції молодих учених. Ч. 2. *Економічні та загальноосвітні науки*. Умань, 2012р. С. 39-41. (0,1 друк.арк.).

27. Гонтарук Я.В. Особливості реструктуризації підприємств переробної промисловості. *Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового виробництва*. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. 14 квітня 2011р. м. Вінниця. С. 30-32. (0,1 друк.арк.).

28. Гончарук Т.В., Гонтарук Я.В. Нормативно-правове регулювання реструктуризації агропромислових підприємств в нових умовах господарювання. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції *Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового виробництва*. 28-29 квітня 2016 р. м. Вінниця. С. 13-18. (0,2 друк.арк. – особистий внесок – проведений аналіз нормативної бази стосовно реструктуризації переробних підприємств АПК – 0,1 друк.арк.).

29. Гонтарук Я.В. Формування конкурентних переваг молокопереробних підприємств Вінницької області. *International Scientific-Practical Conference Modern Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization*. Conference Proceedings. January 29, 2016. Р. 106-109. (0,12 друк.арк.).

30. Мазур А.Г., Мазур К.В., Гонтарук Я.В. Стан фінансового забезпечення процесів відтворення в аграрній економіці Міжнародна науково-практична

конференція. *Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та права*. 10 листопада 2018 року м. Полтава. С. 46-48. (0,3 друк.арк. – особистий внесок – проведений аналіз переваг та недоліків основних нетрадиційних форм кредитування інвестиційно-інноваційної діяльності аграрних підприємств – 0,1 друк.арк.).

31. Гонтарук Я.В. Перспективи розвитку академічного підприємництва в закладах вищої освіти України. *Розвиток академічного підприємництва в закладах вищої освіти та наукових установах України*. Круглий стіл (м. Київ, 16 травня 2019р.). С. 46-49. (0,1 друк.арк.).

32. Гонтарук Я.В. Розвиток кооперації в сільському господарстві, як напрям досягнення енергетичної незалежності. *Економіка, освіта, технології в контексті глобальних трансформаційних імператив розвитку*. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 16-17 жовтня 2019 р. Черкаси. ЧДБК. С. 176-184. (0,1 друк.арк.).

АНОТАЦІЯ

Гонтарук Я.В. Реструктуризація переробних підприємств АПК в умовах глобалізації. – Кваліфікаційна праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, 2021.

Актуальність роботи зумовлена необхідністю розробки наукових і практичних рекомендацій щодо удосконалення процесів реструктуризації переробних підприємств АПК Вінницької області. У роботі здійснено дослідження та доповнення теоретичних процесів проведення реструктуризації та ефективності здійснення відповідних заходів. Зокрема визначено, поглиблено і розширено зміст таких дефініцій, як «реструктуризація», «переробні підприємства АПК», «диференціація розвитку галузей».

Проведено аналіз нормативно-правової бази в сфері реструктуризації аграрних формувань. Обґрунтовано необхідність функціонування Секретаріату реструктуризації, що дає можливість для проведення санаційних заходів в збиткових підприємствах, в тому числі переробної сфери АПК. Запропоновано вдосконалення механізму реструктуризації через включення в його процедуру страхування фінансових ризиків, розроблено відповідний механізм, який включає в себе страхування ризиків як підприємства, так і кредитора. Запропоновано механізм страхування фінансових ризиків при проведенні реструктуризації підприємства.

Розроблено стратегію розвитку переробної промисловості АПК Вінницького регіону, що є доповненням до Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року. Розроблено напрямки реструктуризації спиртових заводів та цукрових заводів, що передбачає модернізацію виробничих та управлінських процесів та створення виробництв інноваційної для них продукції – біогазу та біоетанолу.

Ключові слова: реструктуризація, глобалізація, диференціація, переробні підприємства АПК, інновації, інвестиції, фактори, рентабельність, страхування фінансових ризиків, прибуток, стратегія.

АННОТАЦИЯ

Гонтарук Я.В. Реструктуризация перерабатывающих предприятий АПК в условиях глобализации. – Квалификационная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Винницкий национальный аграрный университет. Винница, 2021.

Актуальность работы обусловлена необходимостью разработки научных и практических рекомендаций по совершенствованию процессов реструктуризации перерабатывающих предприятий АПК Винницкой области. В работе проведено исследование и дополнения теоретических процессов проведения реструктуризации и эффективности осуществления соответствующих мероприятий. В частности, определено, углубленно и расширено содержание таких дефиниций как «реструктуризация», «перерабатывающие предприятия АПК», «дифференциация развития отраслей».

Проведен анализ нормативно-правовой базы в сфере реструктуризации аграрных формирований. Обоснована необходимость функционирования Секретариата реструктуризации, дает возможность для проведения санационных мероприятий в убыточных предприятиях, в том числе перерабатывающей сферы АПК. Предложено совершенствование механизма реструктуризации за счет включения в его процедуру страхования финансовых рисков, разработан соответствующий механизм, который включает в себя страхование рисков как предприятия, так и кредитора. Предложен механизм страхования финансовых рисков при проведении реструктуризации предприятия.

Разработана стратегия развития перерабатывающей промышленности АПК Винницкого региона, который является дополнением к Стратегии сбалансированного регионального развития Винницкой области на период до 2027 года. Разработаны направления реструктуризации спиртовых заводов и сахарных заводов, предусматривающий модернизацию производственных и управленческих процессов и создание производств инновационной для них продукции – биогаза и биоэтанола.

Ключевые слова: реструктуризация, глобализация, дифференциация, перерабатывающие предприятия АПК, инновации, инвестиции, факторы, рентабельность, страхование финансовых рисков, прибыль, стратегия.

ANNOTATION

Hontaruk Y.V. Restructuring of processing enterprises of agro-industrial complex in the conditions of globalization. – Qualification work on the rights of the manuscript.

The dissertation on the competition of a scientific degree of the candidate of economic sciences on the specialty 08.00.04 – economics and management of the enterprises (on kinds of economic activity). – Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, 2021.

The urgency of the work is due to the need to develop scientific and practical recommendations for improving the restructuring of processing enterprises in the agro-industrial complex of Vinnytsia region. The paper investigates and supplements the

theoretical processes of restructuring and the effectiveness of the relevant measures. In particular, the content of such definitions as «restructuring», «processing enterprises of agro-industrial complex», «differentiation of branch development» is defined, deepened and expanded. Peculiarities of functioning of the processing industry of agro-industrial complex of Vinnytsia region are revealed and substantiated. Differentiation of the development of processing enterprises of agro-industrial complex of the region is carried out.

The analysis of the normative-legal base in the sphere of restructuring of agrarian formations is carried out. The necessity of functioning of the Secretariat of restructuring is substantiated that gives the chance for carrying out of reorganization actions in unprofitable enterprises, including processing sphere of agrarian and industrial complex.

It is proposed to improve the restructuring mechanism through the inclusion of financial risk insurance in its procedure. It is developed an appropriate mechanism, which includes risk insurance of both the company and the lender. The possibility of conducting of this procedure through insurance companies is substantiated. The mechanism of insurance of financial risks during carrying out of restructuring of the enterprise is offered.

The capacities of distilleries of the region and prospects of creation on their basis of auxiliary enterprises for production of biogas from bard are investigated. The volumes of production of the main products of the processing industry of agro-industrial complex of Vinnytsia region, the main part of which is the production of oil, alcohol, sugar and dairy products are analyzed. Priority areas for the development of milk processing enterprises should be: the development of a system of the state support for individual dairy farms in order to provide dairy enterprises with better raw materials.

The strategy of development of the processing industry of agro-industrial complex of Vinnytsia region is developed, which is a supplement to the Strategy of the balanced regional development of Vinnytsia region for the period till 2027. The directions of development of processing cooperation in order to increase the income of the rural population are substantiated. Areas of restructuring of distilleries and sugar plants have been developed, which envisages modernization of production and management processes and creation of production of innovative products for them-biogas and bioethanol.

Key words: restructuring, globalization, differentiation, processing enterprises of agro-industrial complex, innovations, investments, factors, profitability, financial risk insurance, profit, strategy.

Підписано до друку 19.02.2021.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк лазерний
Ум. друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Зам. 978

Віддруковано у редакційно-видавничому відділі
Вінницького національного аграрного університету
м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, 21008
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 5009 від 10.11.2015

Signed for print 19.02.2021
Format x84/16.
Offset paper. Laser printing
Conv. pr. sh. 0,9. Circulation 100 copy. Order. 978

Printed in the Editorial and Publishing Department
Vinnytsia National Agrarian University
Vinnytsia, St. Sonychna, 3, 21008
Certificate of entry in the State Register of Publishers,
manufacturers and distributors of publishing products
DK № 5009 from 10.11.2015